

Павловей І.М.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

КАПЕЛАНСЬКА СЛУЖБА В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИЦЬКІЙ АРМІЇ

Стаття присвячена дослідженню капеланської служби в Українській галицькій армії та визначення її ролі для збереження бойового духу та психологічної стійкості військовослужбовців. На основі мемуарів, періодичних видань того періоду, опублікованих документів та досліджень розглядається виникнення капеланської служби в УГА, її організаційна структура та діяльність капеланів.

В ході дослідження з'ясовано, що виникнення та утвердження душпастирської служби в Українській галицькій армії стало закономірним результатом у процесі розбудови власних Збройних Сил, на основі досвіду держав, в складі яких перебували українські землі до початку революційних подій. Встановлено, що безпосереднім поштовхом, до впровадження капеланської служби в УГА також стала участь священників у Листопадовому зриві та в перші дні проголошення ЗУНР, де вони зарекомендували себе, як активні учасники процесу державного будівництва та суспільно-політичного життя краю.

В результаті дослідження встановлено, що капеланська служба в УГА була добре організованою, що допомагало польовим духівникам здійснювати ефективну діяльність як на фронті, так і в тилу.

Особливу увагу зосереджено на тому, що діяльність військових духівників охоплювала набагато ширше коло обов'язків, ніж на них були покладені. Виявлено, що крім богослужбової практики, релігійно-морального виховання та роботи по забезпеченню поховань та обліку загиблих, вони активно працювали в напрямку культурно-просвітницької діяльності. Найяскравіше це проявилось в таборах інтернованих українських військових частин, де після закінчення бойових дій, капелани продовжили свою службу, з метою підтримки морального стану та бойового духу вояків внаслідок величезної людяності та почуття обов'язку перед державою.

Ключові слова: капелан, Українська галицька армія (УГА), збройні сили, Західноукраїнська Народна Республіка (ЗУНР), душпастирська опіка.

Постановка проблеми. Нові реалії суспільної та військово-політичної ситуації змушують глибше зануритись в проблему морально-психологічного забезпечення військовозобов'язаних, тому роль духовного наставника в армії сьогодні набуває ще більшої актуальності. У цьому контексті важливим виступає питання врегулювання законодавством України порядку створення комфортних умов праці капеланів та здійснення ними душпастирської опіки військовослужбовців. Вивчення досвіду капеланської служби в Українській галицькій армії, допоможе в глибшому розумінні впливу капеланів на моральний та бойовий дух, їх взаємодію з військовими та роль цієї служби на полі бою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Першими ґрунтовними дослідженнями на тему військового капеланства в УГА, стали праці представників української діаспори. Так Василь Лаба, Начальний Духівник при УГА, відзначає важливу роль польового духівництва в історії українського народу. Матеріал про душпастирів УГА можна

знайти у праці Л. Шанковського «Українська Галицька Армія», де дослідник описує організацію служби та діяльність капеланів. Заслужовує на увагу праця І. Лебедовича «Полеві духовники Української Галицької Армії», куди включені статті Василя Мудрого, Василя Лаби, Степана Шаха, та інших дослідників. В праці висвітлено роль військового духовенства та подано список з короткими біографічними відомостями про капеланів УГА. Особливе значення має включений до праці «Щоденник» Теодора Чайківського, в якому останній описує свою діяльність на посаді капелана УГА.

З проголошенням Незалежності перед науковцями відкрились нові перспективи дослідження раніше заборонених тем. Варто відзначити працю М. Литвина «Українсько-польська війна 1918–1919 рр», де частково висвітлена дана проблема. Василь Футулуйчук у своєму дослідженні «Українська Галицька Армія: військово-патріотичне виховання та вишкіл (1918–1920)» присвятив значне місце структурі капеланської служби в

Українській галицькій армії, наголосивши на героїчну діяльність військових священників під час епідемії тифу. Особливої уваги заслуговує праця Дмитра Забзалюка «Душпастирська служба українських військових формацій першої половини ХХ ст.», де залучена велика джерельна база та введено в обіг маловідомі документи. Серед найновіших публікацій варто назвати статтю Павла Ткачука «Капелани УГА на фронтах українсько-польської війни 1918–1919 рр.», в якій дослідник також проаналізував багато джерел, зокрема спогадів самих духівників.

Метою статті є аналіз ролі капеланської служби в Українській галицькій армії з історичної та сучасної перспективи, для визначення оптимальних шляхів підвищення морально-психологічної стійкості та бойового духу військовослужбовців через ефективну роботу капеланів в ЗСУ.

Виклад основного матеріалу. В кінці жовтня 1918 року відбулась революція в Австро-Угорській імперії, яка спричинила піднесення національно-визвольного руху. Як наслідок – імперія розвалилась, і на її теренах почали поставати нові державні утворення. Внаслідок революційних подій відбулась активізація національного руху і на західноукраїнських землях, які перебували під владою Австро-Угорщини.

Протягом 18–19 жовтня 1918 р. в Львові проходила Конституанта – збори українських представників австрійського парламенту, керівних провідників політичних партій, духовенства. Головним результатом роботи представницького зібрання було утворення Української Національної Ради на чолі з Євгеном Петрушевичем.

Проте перед нависаючою загрозою з боку Польщі, яка прагнула включення цих земель до складу своєї держави, було прийнято рішення підняти збройне повстання. Внаслідок Листопадового чину, який був здійснений під керівництвом Центрального Військового комітету 1 листопада 1918 рр. влада на місцях стала українською. 9 листопада 1918 р. було проголошено Західноукраїнську Народну Республіку, почалось формування органів державної влади.

У процесі будівництва Збройних сил ЗУНР відбувалось формування душпастирської служби. Цей процес можна умовно поділити на два етапи:

- перший етап: листопад – грудень 1918 р.
- другий етап: січень – лютий 1919 р.

Перший етап характеризувався досить повільними темпами військового будівництва УГА. Після Першолистопадового зриву Українською Національною Радою 9 листопада 1918 р. було

утворено Державний секретаріат – найвищий виконавчий і розпорядчий орган ЗУНР. У його складі нараховувалось 14 секретаріатів, зокрема, Державний секретаріат військових справ, який очолив Дмитро Вітовський. ДСВС був створений за зразком міністерства військових справ Австро-Угорщини. В ньому нараховувалось 18 відділів. Відділ духівництва очолив сотник Микола Їжак [4, с. 111].

Функції Генерального штабу виконувала Начальна Команда Галицької армії. Це був вищий орган управління в Українській галицькій армії. На початку свого існування він мав досить примітивну і просту організацію, в якій не було елементів душпастирської служби. Проте реорганізація армії змінила структуру цього органу.

Для другого етапу характерне вдосконалення системи організації УГА, та всіх тих допоміжних служб, які знаходились в її підпорядкуванні. В січні 1919 р. відбулась реорганізація УГА ініціатором якої, став начальник штабу Євген Мишківський [11, с. 270–271]. Зміни впливали з необхідності вдосконалення існуючої системи, задля збільшення ефективності ведення бойових дій та управління військовими підрозділами. В більшій мірі реорганізація стосувалась військових формувань – було створено три корпуси, до яких входило по чотири бригади. Меншою мірою вона структурно зачепила Державний Секретаріат Військових справ [12, с. 55].

В січні 1919 р. зміни торкнулися і Начальної Команди Галицької армії. Була вдосконалена, насамперед її структура. Референти, які їй підпорядковувались, були поділені на дві частини. Перша частина розробляла тактику ведення бойових дій та плани військових операцій. Друга частина відповідала за матеріально-технічне забезпечення військ УГА. До її складу входив і відділ духівництва, який отримав назву Польове Преподобництво [9, с. 123].

1 січня 1919 р. утворено вищий орган військового капеланства Збройних сил – Зарядче Преподобництво [8, с. 6]. Він був створений на базі відділу духівництва при ДСВС. Зарядче Преподобництво стало основним керуючим органом душпастирської служби в УГА, в частковому підпорядкуванні якого, знаходилось і Польове Преподобництво. Очолив Зарядче Преподобництво Микола Їжак – колишній капелан легіону УСС, а після його смерті у Жмеринці від тифу – Василь Лаба [12, с. 320]. Останній був уродженцем Перемишлянщини і мав ступінь доктора богослов'я.

До січня 1919 р. в розпорядженні ДСВС знаходились спочатку Обласні, а пізніше і Окружні військові команди, які поділялись на повіти. Кожна Окружна військова команда мала в числі референтів свого військового капелана, яким підпорядковувалися капелани повітів. Після реорганізації Української галицької армії було утворено три Військові корпуси, які поділялись на бригади [4, с. 144–146]. Кожна бригада мала духівників, контроль над якими здійснював референт-духівник, що був членом штабу Військового корпусу. Тобто, референтам при штабі були підпорядковані відділи в бригадах і полках, які обслуговували дрібніші військові підрозділи: курені, батареї та сотні.

Наказом Державного секретаріату від 1 січня 1919 р. визначалась компетенція Зарядчого Преподобництва. Йому були підконтрольні всі капелани Збройних Сил. Підпорядкованість у військових формаціях була посередньою, а у шпиталях та кошах (тилу) прямою [8, с. 6].

В структурі вищого органу УГА – Начальній Команді Галицької армії, в цей же час, було створено Польове Преподобництво [8, с. 6]. Його очолив Андрій Калята, який раніше служив капеланом в австрійській армії [3, с. 83]. На даному етапі військового будівництва НКГА, заміняла Генеральний штаб, тобто була вищим органом військового управління. Начальний комендант, що її очолював був підзвітним Віділу Української Національної Ради [6, с. 75].

Щодо структури НКГА, то її було поділено на дві частини: оперативне управління та матеріально-технічне управління [4, с. 127]. Польове Преподобництво було одним із відділів матеріально-технічного управління. До обов'язків останнього входило забезпечення військових частин матеріально-технічними засобами та всім необхідним, задля ефективнішого ведення бойових дій та життя в на передовій. Польовому Преподобництву підкорювались всі військові капелани, починаючи від військових корпусів і закінчуючи полками [5, с. 181].

У Віснику Державного Секретаріату наказом ДСВС від 4 лютого 1919 р. подана визначена схема організації служби польового духівництва. Головним органом було Зарядче Преподобництво, яке керувало капеланами в тилу. Воно здійснювало загальне керівництво і вирішувало кадрові питання. Воно могло на свій розсуд звільнювати духівника з посади [8, с. 6]. Йому було підпорядковане Польове Преподобництво, яке було створене задля керівництва фронтовими капеланами.

Служба військового капеланства в Збройних Силах ЗУНР, перейняла всі найкращі традиції від легіону УСС, який теж мав свого духівника – Андрія Пшепорського [10, с. 59–61]. Діяльність духівників під час бою на Маківці, у боях на Поділлі засвідчила, наскільки важливою є моральна підтримка вояків і піднесення їх бойового духу [2, с. 41–42]. Тому досвід перейнятий від легіону УСС сприяв тому, що в армії ЗУНР розпочався процес формування служби військового духівництва.

Проте головною причиною запровадження служби військового капеланства була участь греко-католицьких священників в Листопадовому зриві та у перші дні проголошення ЗУНР. В дні революційних подій вони не стояли осторонь, а брали активну участь у створенні українського уряду. Греко-католицьке духовенство зіграло чи не найважливішу роль у процесі державного і військового будівництва ЗУНР, так як стало консолідуючою силою суспільства.

Своєю культурно-просвітницькою діяльністю, відбудовою церков, шкіл, заснуванням просвіт та видавництва газет священники сприяли національно-культурному відродженню краю, і тим самим взяли участь у підготовці населення до Листопадового чину.

Внаслідок Першолистопадових подій духівництво було активним учасником передачі влади на місцях в руки українського народу. Так отець Іван Федевич, разом отцем Григорієм Морозом був ініціатором перебрання влади від австрійських урядовців і становлення місцевої української адміністрації в місті Турка [3, с. 43].

Багато представників духовенства були членами Конституанти, шосту частину серед всього складу Української Національної Ради становило духовенство. В більшості випадків вони були представникам від повітів. Це також засвідчило про авторитет духовенства серед населення та про те, яку важливу роль воно відігравало в суспільно-політичному житті Західної України.

У наказі ДСВС від 22 квітня 1919 р. зазначено, як повинна виглядати форма польових священників. Зокрема вони були зобов'язані носити жупан, колір якого залежав від ситуації. Під час війни жупан мав бути «польового», тобто зелено-землистого кольору, у мирні часи – чорного. Крім жупана, форма капеланів складалася також шапки, штанів, плаща та знаків розрізнення. Все це виготовлялося за зразком таких же елементів форми, як і в старшин [5, с. 181].

В Українській галицькій армії було введено два рівні звань для військових священників. Перший – це преподобник, а другий – польовий духівник. Звання преподобника мало два ранги. Всі вони прирівнювалися до старшин в армії і користувалися схожими правами.

Інститут військового духовенства в УГА був у багато чому схожим з такою ж службою в Австро-Угорській армії. Адже багато духівників, які мали досвід душпастирської роботи в військових формуваннях Австро-Угорщини, були в числі тих добровольців, які стали до роботи з перших днів проголошення ЗУНР. Тому створення служби здійснювалося за австрійським зразком, і переймало всі його найкращі традиції військової організації. Зарядче Преподобництво функціонально відповідало австрійському фельдкурату, а Польове Преподобництво – фельдсуперіату [10, с. 121].

Військовий обов'язок вимагає від громадянина набагато більше ніж просто служити на благо держави, він зобов'язує при необхідності віддати життя за свою Батьківщину, тобто зробити все можливе, задля її захисту. Але в будь-якій ситуації і за будь-яких обставин, перш за все потрібно залишатися Людиною.

Душпастирська опіка військових пояснюється тими складними умовами військового життя, в які потрапляє звичайна людина, якій пристосуватися та подолати всі труднощі без сторонньої допомоги дуже важко. Виховання у душі релігійних норм не дозволяє морально занепасти, і полегшує виконання обов'язку перед суспільством та державою.

Військовий капелан – це не лише релігійний проповідник, але і порадник, для всіх хто потребує його допомоги, і навіть для атеїстів. Саме тому ця людина повинна бути віротерпимою, і поєднувати у собі всі найкращі якості, щоб бути прикладом, і мати вплив на своїх підопічних. Він повинен пропагувати ті людські цінності, які будуть запобігати жорстокості та насильству: самопожертву, мужність, самовідданість, милосердне ставлення до переможеного ворога.

Душпастир повинен діяти у відповідності з його релігійними традиціями, але при цьому не порушуючи, чинного законодавства, і виконувати ту місію, яку на нього покладає держава. Обов'язки капеланів Української галицької армії були визначені наказами від 1 січня 1919 р., та 24 лютого 1919 р. преподобника ДСВС Миколи Їжак. Головні з них стосувалися загиблих воїнів армії, щоб віддати їм належне після смерті. Адже найбільшої похвали заслуговує той, хто пожертвував життям на благо своєї держави. М. Їжак

зазначав: «Упавші в бою за Вітчизну віддають не тільки Їй, але і кожному з нас та будучим поколінням найбільшу прислугу. Тож Вітчизна і ми мусимо сплатити свій довг-повинність супроти наших борців-героїв» [7, с. 5].

Вважалось, що ніхто не повинен бути забутий, тому одним із основних обов'язків військового духівника було ведення списку загиблих, не лише членів армії УГА, але і армії УНР, чії підрозділи діяли тоді у складі Галицької армії, і навіть членів ворожих армій. Існувала чітка регламентація, щодо того, як і яка інформація про загиблого має бути записана душпастирем. Крім імені з прізвищем та дати смерті, капелани були зобов'язані додавати карту розташування могили покійника [8, с. 6]. Це робилось для того, щоб родичі могли знайти могилу при потребі, так як вся інформація про загиблого воїна передавалась його родині. Обов'язково зазначалося ім'я капелана, який здійснював обряд поховання або протоколювання [8, с. 6].

Зарядчим Преподобництвом була також передбачена процедура узаконення інформації. Духівники мали зазначати двох свідків смерті, або у разі відсутності останніх, двох свідків захоронення небіжчика. До цього додавали підтвердження смерті лікаря відділу. Ці списки надавалися Польовому Преподобництву в кінці кожного місяця, яке в свою чергу було зобов'язане передавати їх Зарядчому Преподобництву до 20-го числа кожного місяця. Такий порядок встановлювався з 1 листопада 1918 р [8, с. 6].

До зарегламентованих Зарядчим Преподобництвом обов'язків душпастирів УГА входило також створення кладовищ для загиблих військовиків. Для цього рекомендувалося обирати найгарніше місце «...чи то в полі, чи на сільських та мійських кладбищах...» [8, с. 6]. Навіть такою дрібницею доводиться та велика шана, яку намагались віддати полеглим воїнам.

Хоронити потрібно було кожного в окремій могилі. Душпастир повинен був подбати про її облаштування: поставити хрест з таблицею, на якій було написано ім'я, прізвище, місце, дата народження та дата смерті покійного. «... Ні одна козацька могила не сміє залишатися без хреста і написі...», - зазначав М. Їжак. Якщо загиблих поховали в одній загальній могилі, то ставили два звичайних хреста, або один великий, де обов'язково мали вказуватись імена всіх в ній похованих [7, с. 5].

Діяльність військових духівників охоплювала набагато ширше коло обов'язків, ніж на них

були покладені. Адже своїм прикладом священник повинен був показати, що навіть при умовах які вимагають бути безжальним, не можна забувати про людяність. Він, як духовний наставник, повинен був слідкувати, щоб війна та агресія не вбила у воїнах всі християнські та моральні чесноти. Дуже багато духівників, померли від тифу, епідемія якого спалахнула в УГА в 1919 році. Навіть перед смертельною загрозою, вони не залишили своїх підопічних у складну хвилину. Майже цілими днями вони проводили свій час біля хворих, підтримуючи їх своїми настановами, і допомагаючи лікарям шпиталів. Це прояв великої самовідданості та самопожертви.

Медсестра 1-го Галицького корпусу згадувала: «Тяжко мені вповні передати всі турботи, які присвячував Отець (І. Лебедович) шпиталеві, хворим та їх працівникам. Згадаю, що Отець був для нас усім... виснажений тифом не знав відпочинку, все зрівноважений, з легкою усмішкою на устах, спішив від хворого до хворого... Крім місцевого шпиталю, отець спішив і до сусідніх шпиталів, де священника не було, там теж ті самі обставини, та сама праця...» [3, с. 90].

Отець Порфірій Боднар, у своїх споминах згадував, що сидів годинами біля хворого, намагаючись його заспокоїти: «Я старався впливати на хворого, щоб привести його до спокою, рівноваги, і цілковитого віддання себе на Волю Божу». Пізніше він сам захворів на тиф, і не встигнувши навіть повністю одужати, знову почав ходити по хворих. Під руку його водив друг лікар, щоб Отець Порфірій не впав, так як сил у нього після хвороби було недостатньо [3, с. 94–95].

Така допомога хворим носила дуже велику небезпеку, і капелани це розуміли, але продовжували сповідати і підтримувати вояків, бо перед смертю кожен хотів причаститися. Отець Теофіль Горникевич з тривогою писав: «Моя праця у тих трьох лічильницях, була не тільки важка, ...але і дуже небезпечна з уваги на воші. Знана річ, що сипний тиф переносять воші. До лічниці привожено хворих на тиф у завошивленому стані ... Кожна вош носила в собі смертоносний бактерій, а її вкушення рівнялося майже вирокові смерті» [4, с. 125].

Ця епідемія забрала дуже багато життів, не тільки самих вояків, а й капеланів, які розуміли, що їх підтримка зараз дуже важлива. Остап Гайдукевич, польовий духівник 11-ої Стрийської бригади, у своїй книзі споминів, навів невтішну статистику: «Ще пів року тому – після переходу

Збруча, було нас шістдесят п'ять, нині залишилось ледви трицять п'ять у живих» [1, с. 42].

Виходила за межі компетенції капеланів також їх культурно – просвітницька робота. Адже діяльність душпастирів не обмежувалась лише чисто релігійною сферою. Важливою частиною духовної опіки була підтримка морального стану військовиків, їх бойового духу і нагадування про основні громадянські та людські цінності. Так у таборі інтернованих частин Української галицької армії у Ліберці в листопаді 1920 р. було організовано матуральні курси. Отець Іван Кипріян, капелан частин 1-го Корпусу, був посланий в табір, як катехит. Учень курсів Василь Жорнярчук писав: «Сумний та задуманий о. Кипріян виголошував лекції у формі вільних тем, більше зі становища проповідника, як педагога-катехита. Його лекції були, так сказати б, виявом болю патріота з приводу трагізму його і нашого...» [3, с. 142].

Незабутнє враження на військових справляло проведення капеланами урочистих Богослужінь під час найбільших релігійних, або національних свят. Такі заходи вселяли безмежну радість в серця всіх присутніх, та сприяли піднесенню їх морального і духовного стану. Про святкування Великодня поручник УГА Степан Шах згадував: «Ми влаштували перед церквою при гарній погоді військову параду під час обходу. При першому співі отця пароха «Христос Воскрес» віддали обі сотні трикратну почесну сальву вистрілів, а з тисячної груди сокальських парафіян і наших бійців понеслася могутнім голосом радісна воскресна пісня «Христос воскрес із мертвих». І була це найсвітліша хвиля з нашої служби при УГА, коли ми бодай раз у житті могли заспівати пісню «Христос Воскрес» на волі, у своїй незалежній Галицькій державі, як колись наші предки ще перед 570 роками співали» [3, с. 19].

Своїми короткими настановами перед боєм військові духівники пропагували любов до своєї держави, необхідність боротьби за її цілісність та незалежність, та важливість братерської допомоги під час бою. Неодноразово капеланам доводилось стояти в перших рядах під час бойових дій, і своїм прикладом показувати сміливість, та надихати інших на подвиги та відвагу. В такі важкі моменти вони підтримували слабкодушних та допомагали долати страх перед ворогом.

Висновки. Таким чином, капеланська служба відігравала важливу роль в армії ЗУНР. Виховання в душі патріотизму та християнської моралі позитивно впливало на військовослужбовців, та створювало сприятливу атмосферу у війську. Капелани

були душею армії. Їх діяльність далеко виходила за межі компетенції, внаслідок величезної людяності та почуття обов'язку перед державою. Крім богослужбової практики, релігійно-морального виховання та роботи по забезпеченню поховань та обліку загиблих, вони активно працювали в

напряму культурно-просвітницької діяльності. Це дає підстави зробити висновок, що не можна нехтувати капеланською службою, адже перемога це не лише успішне відбиття російської агресії, а й здатність будувати державу після закінчення війни.

Список літератури:

1. Гайдукевич О. Було колись. Із записок польового духовника УГА. Львів : вид. кооператива «Червона Калина», 1935. 110 с.
2. Забзалюк Д.Е. Душпастирська служба українських військових формацій першої половини ХХ ст. : монографія. Львів : ЛьвДУВС, 2012. 188 с.
3. Лебедович І. Полеві духовники Української Галицької Армії. У 45-річчя участі у визвольних змаганнях (Матеріали до історії). Вінніпег, 1963. 325 с.
4. Литвин М. Українсько-польська війна 1918–1919 рр. Львів : Інститут українознавства НАНУ, Інститут Центрально–Східної Європи, 1998. 488 с.
5. Микитюк Д. Однострій УГА. Українська Галицька Армія. Матеріали до історії. Т. III. Вінніпег, 1966. С. 178–184.
6. Микитюк Д. Організаційна структура Української Галицької Армії. Українська Галицька Армія. Матеріали до історії. Т. I. Вінніпег, 1958. С. 73–84.
7. Наказ з дня 4 лютого 1919. Організація духовництва Українського Війська. Вістник Державного Секретаріату Військових Справ. 1919. 15 лют. С. 6.
8. Наказ з дня 24 лютого 1919. Духовникам і військовим командам. Вістник Державного Секретаріату Військових Справ. 1919. 15 лют. С. 5.
9. Ткачук П. Капелани УГА на фронтах українсько-польської війни 1918–1919 рр. Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. 2008. Вип. 17. С. 123–129.
10. Футулійчук В. Українська Галицька армія: Військово-патріотичне виховання та вишкіл (1918–1920 рр.). Донецьк : Сх. Вид. дім, УКЦентр, 2000. 152 с.
11. Шанковський Л. Організація УГА в світлі Наказів НКГА з червня-липня 1919 р. Українська Галицька Армія. Матеріали до історії. Т. II. Вінніпег, 1960. С. 269–289.
12. Шанковський Л. Українська Галицька Армія. Воєнно-історична студія. Львів : Світ, 1999. 454 с.

Pavlovei I.M. THE CHAPLAIN SERVICE IN THE UKRAINIAN GALICIAN ARMY

The article is dedicated to the exploration of the chaplaincy service in the Ukrainian Galician Army and determining its role in preserving the combat spirit and psychological resilience of military personnel. Based on memoirs, periodicals, published documents, and research, the emergence of the chaplaincy service in the UGA is examined, along with its organizational structure and the activities of chaplains.

During the investigation, it was found that the emergence and establishment of the chaplaincy service in the Ukrainian Galician Army became a natural outcome in the process of developing its own Armed Forces, based on the experiences of states that included Ukrainian territories before the onset of revolutionary events.

It is established that the active involvement of priests in the Lystopadovyi Zryv and in the early days of the proclamation of the West Ukrainian People's Republic (WUPR) also served as a direct impetus for the introduction of the chaplaincy service in the UGA. During these events, priests demonstrated themselves as active participants in the process of state-building and socio-political life in the region.

As a result of the research, it was determined that the chaplaincy service in the UGA was well-organized, enabling chaplains to carry out effective activities both on the front lines and in rear areas.

Special attention is focused on the fact that the activities of military chaplains encompassed a much broader range of duties than initially assigned to them. It was found that, in addition to religious services, religious and moral education, and the work of providing burials and accounting for the deceased, they were actively engaged in cultural and educational activities. This was most vividly demonstrated in the internment camps of Ukrainian military units, where, after the cessation of hostilities, chaplains continued their service to support the moral well-being and combat spirit of soldiers.

Key words: *chaplain, Ukrainian Galician Army (UGA), armed forces, West Ukrainian People's Republic (WUPR), pastoral care.*